

Tjänsteställe, handläggare
Regionkansliet, Jenny Wiik

Datum
2024-12-17

Beteckning
Dnr: 24RS11345

Inriktningsbeslut vårdval tandreglering Region Örebro län

Bakgrund uppdrag tandreglering

Folktandvården har sedan 2018 rapporterat en vårdkö med väntetid på flera år för tandreglering på grund av kapacitetsbrist. Förklaringarna är dels att åldersgränsen för fri tandvård successivt höjdes från 2017 och volymen av patienter ökade successivt samtidigt som kliniken fick minskade resurser till följd av pensionsavgångar och specialister som valde att ta anställning hos privata vårdutförare.

Sänkt åldersgräns för fri tandvård från 23 år till 19 år

Förslaget att sänka åldern för den avgiftsfria tandvården för barn och unga innebär konsekvenser för regioner med lång vårdkö till tandregler som då har en stor volym patienter som omfattas av övergångsregler samtidigt som de yngre åldersgrupperna riskerar att inte hinna få tandreglering innan de blir betalande efter 19 år.

Ur patientperspektiv förändras de ekonomiska förutsättningarna för patienter som räknat med att få tandregleringsbehandling utan kostnad men som under tiden de står i kö förlorar rätten till avgiftsfri tandvård enligt nya förslaget.

Övergångsregler gäller patienter födda 2002-2005 och som längst till det år patienten fyller 24 år. Överskjutande behandling får patienten betala själv eller välja att avbryta behandlingen.

Förslaget om sänkt ålder i kombination med stort antal patienter i kö, har föranlett att region Örebro har föreslagit övergångsregler för tandreglering tagits fram (se bilaga 3 i Överenskommelse mellan regionstyrelsen och Folktandvårdsnämnden).

Enligt underlag från Folktandvården är antalet personer 19-23 år med pågående behandling cirka 1000 patienter.

Antal 19-23 år som väntar på en bedömning av specialist är cirka 700 patienter, av 50-65% uppskattas uppfylla kriterier för regionfinansierad tandregleringsbehandling.

Region Örebro läns övergångsregler gällande tandreglering

SKR tandvårdsnätverk har därför utsett en arbetsgrupp som tagit fram en vägledning till regionerna utifrån propositionen. När det gäller tandreglering är SKR's tolkning i princip att endast patienter med tandställning på plats i munnen omfattas av övergångsregler.

För tandreglering i region Örebro län gäller särskilda övergångsregler till följd av väntetiden.

Övergångsregler omfattar patienter som,
har pågående behandling (tandställning på plats i munnen),
har påbörjat borttagande av permanenta tänder inför tandreglering,
patienter som födda 2002-2005 och som före 31 december 2024 väntar på bedömning eller tandregleringsbehandling i såväl allmän- som specialisttandvård.

Process

Dialog har förts med företrädare för Folktandvården och medarbetare på tandregleringsavdelningen en förankrad diskussion har förts om kösituationen kopplat till långa behandlingstider och på vilket sätt Folktandvården ska klara uppdraget även på sikt.

Omvärldsbevakning

Tillgången på tandregleringsspecialister är ojämnt fördelat i landet.

Fem regioner har redan valt att konkurrensutsätta tandreglering enligt lagen om valfrihetssystem. Dessa regioner är Stockholm, Västmanland, Uppsala, Skåne och delvis Värmland.

Flera regioner har målsättningar på att införa LOV.

De regioner som inför LOV rapporterar att det fungerar väl, man ser inte att kostnaden för uppdraget har ökat för regionen och man rapporterar inga långa köer.

De tre regionerna som var först ut med att införa LOV finns samlade nära Stockholmsregionen och i dessa områden finns goda möjligheter för en sådan modell utifrån befolkningsunderlag och tillgången på verksamma specialister. Flera glesbygds regioner har framfört önskan om LOV men att det bedöms utsiktslöst att få specialister att etablera sig.

Förslag att initiera en process kring att införa valfrihetssystem (LOV) "Vårdval tandreglering" för hela uppdraget tandreglering

Utifrån ovan och givet situationen med långa vårdtider under lång tid bedöms den bästa modellen vara att införa valfrihetssystem för tandreglering.

En sådan förändring bör då kompletteras med ett uppdrag till Tandvårdsenheten om att upprätta regelverk med förfrågningsunderlag, avtal, IT-stöd mm kring denna process för att reglera villkor och ersättning för privata vårdgivare som måste uppfylla olika kvalitetskriterier.

Risk och konsekvensanalys

Risk och konsekvensanalys är ännu ej formellt genomförd.

En risk som lyfts i diskussioner med Folktandvården är risken för att förlora medarbetare, särskilt utbildade specialister. Man ser även en risk att patienter med akuta besvär med sin tandregleringsapparat vänder sig i första hand till Folktandvården.

Region Örebro län har en stor volym patienter som är i behov av tandreglering, idag finns inga etablerade aktörer. Det bedöms föreligga en risk för långa väntetider trots införande av vårdval.

För regionen innebär en övergång till LOV en viss ökad administration.

Ekonomiska konsekvenser

År 2024 uppgick ersättningen till Folktandvården för uppdraget till 30 miljoner kronor.

Vid en övergång till vårdval tandreglering kan patienten välja privat eller offentlig vårdgivare. Tandvårdsenheten kommer då att ersätta en fast ersättning som är lika oavsett utförare.

Kostnaden för övergångsregler tandreglering har Folktandvården uppskattat till cirka 10 miljoner kronor under år 2025. Kostnaden beräknas därefter minska. Totala kostnaden uppskattas till 30-32 miljoner kronor fram till år 2028.

Bortsett från kostnaden av övergångsregler för tandreglering bedöms införandet av vårdval tandreglering inte innebära ökade kostnader för regionen för uppdraget tandreglering.